

REFERAT

Slots- og Kulturstyrelsen

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
www.slks.dk

Anders Cato
Specialkonsulent

aca@slks.dk

Direkte tlf. 33 73 33 96

EAN 5798000793132

CVR 26489865

20. december 2017

Referat fra møde i Bibliografisk Råd:

Onsdag den 20. december 2017 kl. 10.30-16.00

Deltagere:

Leif Andresen, Det Kgl. Bibliotek (formand)

Hanne Hørl Hansen, DBC

Dorete Bøving Larsen, Det Kgl. Bibliotek

Line Jung Lindhard, DBC (indtil kl. 14.00)

René Høtbjerg Øhlenschläger, Københavns Biblioteker (indtil kl. 13.30)

Gitte Andersen, Det Kgl. Bibliotek

Anders Cato, Slots- og Kulturstyrelsen

Afbud:

Pernille Saul, KOMBIT

Helle Møller Villadsen, Professionshøjskolen UCC

Dagsorden

1. Velkommen

Der var afbud fra Helle og Pernille. Helle havde også tidligere meddelt at Professionshøjskolen UCC trækker sig fra BIR fra næste år. Formanden sendte sin tak til Helle for stort arbejde i de tre år som hun er været medlem i BIR.

René var nødt til at gå kl. 13:30 til sin egen afskedsreception. Den 1.1.2018 starter René som biblioteksfaglig leder i Køge.

2. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

3. Meddelelser

a. Medlemmer af BIR efter 1.1.2018

Anders meddelte, at der sker ændringer i BIRs sammensætning pr. 1. januar 2018, dels fordi nogle har skiftet arbejde, og dels fordi mandatperioderne for flere af BIRs medlemmer udløber den 31.12.2017. Fra den 1.1.2018 er BIR sammensat som følger:

Chefkonsulent Leif Andresen (formand) Det Kgl. Bibliotek
2018-2020 – ny periode
Bibliografisk konsulent Hanne Hørl Hansen (næstformand), DBC
2018-2020 – ny periode

Bibliotekar Dorete Bøving Larsen, Det Kgl. Bibliotek
2015-2018 – forlænges 1 år
Sektionsleder Gitte Andersen, Det Kgl. Bibliotek
2017-2019
Biblioteksfaglig leder René Høtbjerg Øhlenschläger, Køge Bibliotekerne
2018-2020 – ny periode
Specialkonsulent Jakob Luther, Esbjerg Bibliotek
2018-2020 – ny medlem
Senior IT-konsulent Pernille Saul, KOMBIT
2015-2018 – forlænges 1 år
Bibliografisk konsulent Line Jung Lindhard, DBC
2016-2018

- b. Rettigheder til metadata
Leif har haft et møde med Tine Vind mht. publikationen om rettigheder til metadata. Tine havde en del kommentarer, bl.a. at der mangler en tydelig formålsbeskrivelse. Ordet anbefaling skal bruges i stedet for vejledning.
BIR godkendte at de foreslåede ændringer foretages. Bente, Dorete og Leif vil nu lave ændringerne og sende dem videre til SLKS for videre behandling.
- c. Udlægning til og ordning af registre i onlinekataloger
Dokumentet er allerede lagt på SLKS' hjemmeside.
Leif informerede om, at SLKS har besluttet at nedlægge biblstandard.dk. Derfor ligger dette dokument fysisk set på SLKS hjemmeside og ikke på biblstandard.dk. Øvrige dokumenter fra BIR vil fremover også blive publiceret på SLKS' hjemmeside.
- d. Konverteringsbeskrivelser danMARC2 til MARC21.
Anders meddelte at SLKS træffer beslutning om opdatering i løbet af foråret 2018.
- e. RDA-møde (EURIG) 2018
Hanne meddelte, at det årlige møde i 2018 i EURIG bliver i København på DBC den 24-25. maj 2018. Værter bliver DBC og SLKS. I sammenhæng med EURIG-mødet bliver der en specialdag om RDA for danske biblioteker den 23. maj. Foruden RDA forventes også et oplæg om BIBFRAME at indgå.
- f. Nyt system på det Kgl. Bibliotek.
Leif meddelte, at det Kgl. Bibliotek skifter bibliotekssystem og processen mod et skifte i 2019 er startet. Samtidig vil man derfor skifte katalogiseringsregler til RDA og det vil mest sandsynligt ske medio 2019.
Derudover sker et skift til MARC21. En del danMARC2-data vil så blive indkapslet i en del 9XX-felter i MARC21.
Formålet med overgangen er senere at gå over til en entitetsbaseret datamodel og på sigt BIBFRAME-format.

4. Formataendringer m.v.

- a. Frysning af katalogiseringsregler.

Forslag til at en orientering om reglernes status indsættes i de gamle regler fra Leif blev vedtaget.

Leifs forslag til tekst blev drøftet og det blev besluttet at tilføje følgende: "Ibrugtagning af RDA vil ske gradvist og derfor vil disse regler fortsat blive anvendt i en vis periode".

- b. Nyt forord og ny indledning til danMARC2 efter RDA og udfasning af og gl. dansk å

Forslaget er blevet behandlet i formatarbejdsgruppen og i Forretningsudvalget. Tekst til nyt forord blev vedtaget i FU. Formatarbejdsgruppen gennemarbejder nu indledningen og sender det til FU for endegyldig godkendelse.

- c. Nye relationskoder.

Forslag til to nye relationskoder er indkommet fra Det Kgl. Bibliotek. Koderne blev godkendt.

cst = Kostumedesigner

std = Scenograf

- d. Opstillingskoder for musik.

Drøftelse via e-mail i BIR i oktober.

René redegjorde for forslaget. Dette forslag kommer egentlig kun fra tre biblioteker der har behov for mere specifikke opstillingsgrupper, end de der allerede er i formatet. Forslaget er ikke udtryk for en revision af eksisterende opstilling, men kan vælges som et alternativ af dem, der finder behov herfor.

BIR godkendte forslaget.

5. RDA-projektet

- a. Opsamling møde i Madrid 23.10.2017: Restrukturering af RDA-Toolkittet, håndtering af oversatte termer mv. /v. Hanne og Anders

Hanne fortalte om gennemgangen af det nye toolkit i Madrid, et nyt toolkit som umiddelbart virker noget mere brugervenligt end det tidligere set som værktøj i en onlinesammenhæng. Det vil fremover være muligt at kombinere hovedreglerne med relevant policystatement, således at forskellige policystatements i prioriteret orden kan vises i kolonne ved siden af den regel, man pt. befinder sig ved i RDA. Hvis policystatement overstiger et vist antal tegn kræver det dog yderligere klik at se den fulde tekst.

Det vil være muligt at have flere undergrupperinger når man logger ind (fx en national profil og en personlig).

Nummerering af regler og herunder strukturering gennem nummerering bortfalder.

Indholdsmæssigt er RDA bragt i overensstemmelse med IFLA LRM. Der tages udgangspunkt i entiteterne alene og relationer mellem entiteter er beskrevet i forbindelse med den relevante entitet fremfor i særskilte kapitler som nu. Kapitelstrukturen fra det nuværende RDA vil således ikke blive videreført i den nuværende form. Der vil være mere generelle og formentlig teoretiske indledende kapitler, hvorefter der følger kapitler med de konkrete anvisninger for de enkelte entiteter.

Indholdsmæssigt vil der derudover ske ændringer fx mht. periodika. Der vil ikke længere fremgå regler for om noget skal betragtes som et nyt periodikum eller ej – det vil være ISSN-centeret, der alene definerer, hvilke ændringer der skal til for at noget er et nyt periodikum.

Der vil også være forandringer indenfor aggregates, - disse er dog pt. ikke nærmere beskrevet.

Generelt blev det fremført, at der hele tiden kan tilføjes ting til beskrivelsen, - særligt nye relationer. Alle katalogiseringer er således egentlig ufærdige. Som BIR også reflekterede er der egentligt ikke noget nyt i dette, men det bliver måske tydeligere med RDA: Begrebet "core" vil blive drøftet videre, - om det overhovedet skal indgå fremover eller helt skal udgå.

Hanne talte også om det nye begreb "Fourfold path".

Det er en reference til de metoder der gives i instruktionerne for at registrere relationerne mellem en beskrevet entitet og en relateret entitet.

Man kan bruge fire generelle metoder for at beskrive den relaterede entitet:

- En ustruktureret beskrivelse i form af en streng. Et eksempel er en tekstnote.
- En struktureret beskrivelse som er en streng der aggregerer strengværdier fra andre elementer. Et eksempel er en navn/titel-access point.
- En identifikator der er en streng. Et eksempel er et ISBN eller en lokal identifikator (primært til menneskeligt brug).
En URI for entiteten til brug for applikationer

Anders fortalte kort om oversætttermødet om eftermiddagen. Der var en almindelig utilfredshed med ikke at vide hvornår man kan starte med at arbejde i den nye CMS. Der var også meget usikkerhed om hvordan det nye toolkit vil se ud – og vi fik ikke ret mange svar under mødet.

Ifølge planen er releasedato for det nye RDA Toolkit den 13. juni 2018. Efter denne dato må vi kunne skabe os et overblik.

Hanne fortalte om et brev til RSC og RDA Board, der blev forfattet af EURIGs Executive Committee og godkendt af hele EURIG tidligere på efteråret. EURIG udtrykker bekymring for alle de mange ændringer, der foretages i RDA, herunder om RDA bliver for teoretisk og

tømt for konkrete katalogiseringsregelanvisninger, således at det vil være nødvendigt at supplere med nationale regler. Man er særligt bekymret for at det bliver svært at argumentere i Europa for så gennemgribende ændringer – nærmest et nyt RDA-projekt - lige efter en første implementering af RDA. Det er ikke så nemt at få OK til finansiering. Henvendelsen til RSC RDA Board og svaret kan ses på EURIGs hjemmeside, men udsendes til BIR som separat bilag.

Mødet syntes at det er bekymrende at det internationale katalogiseringsværktøj bliver for meget teoretiseret. Hvem på arkiv- og museumsområdet er interesseret af RDA? Er det ikke svært at presse dem ind?

b. Temadrøftelse om RDA visioner / alle

Præsentation:

Visioner for, hvad RDA søge- og præsentationsmæssigt kan forbedre i forhold til nu. Hvad vil vi med RDA? Alle præsenterer en eller flere anvendelsesscenarier.

Leif nævnte, at det i relation til DDBs releaseplan, er nødvendigt at formulere visionspunkter: hvad er det vi vil opnå med RDA? Der vil være en workshop senere i 2018 som vi alle bliver inviteret til.

Vi har en del forventninger om at præsentationen med RDA ændrer sig replicerede Hanne: Vi regner med, at præsentationer vil kunne arbejde mere "sidelæns" (relaterer til ophav, andre værker mv.) fremfor som nu primært oppefra og ned (værk, udtryk, manifestation).

Line vurderede, at det ville være hensigtsmæssigt med en brugervenlig måde at sætte en profil op.

Dorete og Leif syntes, at der er stor forskel på om man søger efter fag- eller skønlitteratur. Måden som man navigerer på er anderledes. På skønlitteratur er udgave i mange tilfælde ikke så vigtig som for faglitteratur. Derfor skal man kunne navigere både nedad, opad og til siden.

Leif: Vi skal have en brugergrænseflade som optimerer adgangen for brugerne.

Dorete: Er brugerne ikke mest interesseret i manifestationen?

René: Man skal altid kunne komme videre, klikke videre til noget andet relevant.

Gitte: Vi skal være bevidst om at hovedparten af vores data er gamle data, lavet ifølge gamle regler. Vi kan jo ikke katalogisere det hele om.

Dorete: Det må vi næsten glemme. Vi er nødt til at tænke fremadrettet. Brugeren skal kunne vælge om han vil samle eller sprede resultaterne ud.

Dorete: Der skal være en måde, som man kan sige, at noget IKKE er det samme værk som et andet med samme navn/titel.

Forventninger til forbedret søgning via identifikatorer og relationer:

Hanne: Vi vil kunne springe mellem forskellige måder at skrive et navn.

Leif: For 15 år siden burde vi have lavet et fælles autoritetsregister, men nu blev det ikke sådan, så derfor starter vi lidt forfra nu.

Hanne: Det er ikke kun dette, men også en masse som tidligere lå i noter, nu bliver formaliseret til relationer. Relationen bliver meget skarpere end tidligere.

Forventninger til inddragelse af andre data end egne biblioteksdata og Forventninger til ek-sponering af biblioteksdata:

Dorete: Fx er det vigtigt, at man kan inddrage geografiske data til noget brugbart.

René: Antologier er en vigtig ting.

Leif: Det er vigtigt, at vi bruger eksisterende data og udnytter dem så langt det er muligt.

Hanne: Et mål bør være at gøre vores data så fine og "lækre" at Google gerne vil bruge dem og derved også forbedre deres søgning.

Dorete: Når vi baserer os på eksterne data, bør vi også overveje hvad vi gør, hvis de eksterne kilder ikke svarer? Man kan ikke garantere altid at få svar fra de eksterne kilder.

Leif konkluderede, at vi må se nærmere på, hvordan vi vil bruge disse resultater til en workshop senere. Vi kan også bruge visionspunkterne som inspiration til artikler i forskellige tidsskrifter.

- c. Opstillingsprincipper i folkebibliotekerne / Hanne
Høring blandt bibliotekerne efteråret 2017.

Hanne rapporterede, at vi har fået 13 svar og de er meget entydige. Bibliotekerne er ok med den nye opstilling og den bliver derved en del af den danske profil.

- d. Arbejdsgruppen vedr. autoritetsdata /v. Leif

Der var møde den 27. november. Leif har udsendt et midlertidigt referat til godkendelse. Det godkendte referat udsendes separat til BIR.

Der var indstilling om at supplere arbejdsgruppen med et yderligere medlem med henblik på større folkebiblioteksdeltagelse. Dette var OK med BIR, så spørgsmålet går videre til SLKS. En arbejdsplan, der var udarbejdet for gruppen, blev uddelt.

DBC har lavet nogle forberedelser for det Nationale autoritetsdatarepositorium. Se DBC's

nyhedsbrev fra den 6.12.

- e. Arbejdsgruppen vedr. format./v. Leif
Bilag: Forslag til møde i Bibliografisk Råd 20. december 2017

Leif redegjorde for gruppens møde den 29. november. Bl.a. blev der drøftet angivelse af entitetsniveauer, materialetyper i 009.

Media type kan henledes fra carrier type.

Der blev foreslået et antal af justeringer af formatet og disse vil senere blive forelagt BIR til beslutning.

Der vil være behov for mindst tre møder mere i gruppen, men man regner med at være klar i maj-juni 2018.

- f. Arbejdsgruppen vedr. uddannelse /v. Gitte

Gitte redegjorde for gruppens arbejde. Gruppen regner ikke med at uddannelse starter før i 2019 og uddelte et oplæg med diverse forslag (udsendes til BIR som separat bilag).

Arrangementerne skal være selvfinansierede, men ønsker SLKS at stå for den praktiske organisering? Anders tager det op med SLKS Biblioteksenhed.

Vurderer Centralbibliotekerne at der er behov for superbrugere i folkebibliotekssammenhæng og i givet fald: Har de interesse i/forpligtelse til at bidrage til et sådan videreuddannelsesforløb?

Mødet betonedede, at det kursus der skal arrangeres for superbrugere skal være for katalogisatorer, der allerede kan katalogisere, det er ikke nybegyndere.

Hvad er behovet i FFU-sammenhæng for superkatalogisatorer udover blandt KB's personale? Leif vil prøve at undersøge dette nærmere.

Hanne forudså, at DBC kunne tænkes at udbyde mere konkret og praktisk rettede overgangskurser/formatkurser, hvis behovet synes at være tilstedet.

Der blev foreslået at vi tager den her plan op igen før sommerferien og ser på status. Den bør drøftes på næste møde mellem SLSK og Centralbibliotekerne.

Det sidste lokale niveau i forslaget fra arbejdsgruppen bør specificeres videre.

Konklusioner:

1. Arbejdsgruppen skriver videre på dokumentet
2. Anders tjekker med SLKS om de vil være organisator af uddannelsen.
3. SLKS tjekker med Centralbibliotekerne
4. Leif tjekker med FFU-bibliotekerne

- g. Andre aktiviteter
[DDB Udviklingsplan](#) 2018 er nu klar. Der findes et afsnit 2.4 der handler om RDA-understøttelse. RDA Datamodel Projektgruppe har drøftet den en første gang.

6. BIBFRAME

- a. [European BIBFRAME Workshop 2017](#)
Leif rapporterede fra den workshop der blev afholdt den 26-27. september i det tyske nati-

onalbibliotek. Der var 41 deltagere primært fra Europa plus Sally McCallum og Jodi Williams fra Library of Congress. Sally udtalte tydeligt, at hun ikke har lyst til at få ansvaret for BIBFRAME flyttet ud fra LC.

Mandag den 17.9.2018 vil der være en BIBFRAME tutorial fulgt af en workshop 18-19.9. Det vil finde sted i Firenze, Italien, hostet af Casalini Libri.

Hanne anbefalede et webkursus i BIBFRAME . Kurset udbydes af Library Juice Academy og har titlen: [Introducing BIBFRAME: Moving Bibliographic Data into the Future](#).

- b. BIRs BIBFRAME arbejdsgruppe i 2018
Gruppen har ikke været samlet i lang tid, men den er planlagt at fortsætte i 2018. LCs testfase 2 er planlagt at være afsluttet i 2. kvartal 2018, derpå bør gruppen samles og drøfte resultaterne.

7. Handlingsplan

Handlingsplanen blev gennemgået og en del ændringer blev lavet. Se bilag 1.

8. Eventuelt

Handlingsplan for Bibliografisk råd januar 2018

Ændringer i forhold til foregående version af arbejdsplanener markeret med rødt.

Igangværende opgaver				
Emne	Handling	Prioritering	Status	Tidsplan
Implementering af RDA og en National Strategi for Autoritetsdata.	Arbejdsgrupper: 1. Terminologi 2. Profil 3. Autoritetsdata 4. Format 5. Uddannelse	Høj	Alle arbejdsgrupper er nedsat og kommissorier er godkendte. Gruppe 1-2 er afsluttet. Gruppe 3-5 er i gang.	2016-2018
Strategisk arbejde om RDA	1. Visioner om RDA søgning og præsentation. 2. Artikler og præsentationer.			2018-2019
Dokument om metadatarettigheder	Afleveret til SLKS	Mellem	Arbejdsgruppen er reaktiveret for at lave de afkrævede justeringer	2018

Løbende opgaver				
Emne	Handling	Prioritering	Status	Tidsplan
Format- og regelvedligehold og –opdatering	Løbende sagsbehandling og indstilling fra Forretningsudvalget	Høj		
Linked Data og BIBFRAME	Løbende orientering om den nationale og internationale udvikling Der er nedsat en arbejdsgruppe der løbende følger udviklingen omkring BIBFRAME.	Mellem	Europæisk BIBFRAME workshop på initiativ af BIR gennemføres.	2014-
Lande- og sprogkoder		Mellem/høj	Der er aftalt proces for vedligeholdelse af bilag C og D i danMARC2 i Forretningsudvalget	
Opfølgning på BIR-beslutninger til effektivering				
UNICODE	Udfasning af sorteringstegn æ og gl. dansk å (@å), som fortsat er indeholdt i DanBib tegnsættet.	Mellem/høj	Det er DDB der skal bestille en overgang til fuld UNICODE. Derpå kommer DBC med bud på implementeringsplan.	2018-2019
DKABM	BIRs anbefalinger står på dagsorden for DDB's udviklingsplan.	Høj	Er på Udviklingsplan 2018	2018-2019